

Ethics of the Fathers: Chapter Two

SHOW CONTENT IN:

EnglishBothHebrew

[« Previous](#)
Chapter One

[Next »](#)
Chapter Three

1

Rabbi [Judah HaNassi]* would say: Which is the right path for man to choose for himself?

Whatever is harmonious for the one who does it, and harmonious for mankind.

Be as careful with a minor mitzvah as with a major one, for you do not know the rewards of the mitzvot. Consider the cost of a mitzvah against its rewards, and the rewards of a transgression against its cost.

Contemplate three things, and you will not come to the hands of transgression: Know what is above from you: a seeing eye, a listening ear, and all your deeds being inscribed in a book.

א

רבי אומר: איזו היא דרך ישרה שיבור לו האדם, כל שהיא תפארת לעשייה ותפארת לו מן האדם, והוי זהיר במצוה קלה כבחמורה, שאין אתה יודע מתן שכרן של מצות, והוי מחשב הפסד מצוה כנגד שכרה, ושכר עברה כנגד הפסדה. הסתכל בשלשה דברים, ואין אתה בא לידי עברה, דע מה למעלה ממך, עין רואה ואזן שומעת, וכל מעשיך בספר נכתבים.

2

Rabban Gamliel the son of Rabbi Judah HaNassi would say: Beautiful is the study of Torah with the way of the world, for the toil of them both causes sin to be forgotten. Ultimately, all Torah study that is not accompanied with work is destined to cease and to cause sin.

Those who work for the community should do so for the sake of Heaven; for then merit of their ancestors shall aid them, and their righteousness shall endure forever. And you, [says G-d,] I shall credit you with great reward as if you have achieved it.

ב

רבן גמליאל בנו של רבי יהודה הנשיא אומר: יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ, שיגיעת שניהם משכחת עון, וכל תורה שאין עמה מלאכה סופה בטלה וגוררת עון, וכל העוסקים עם הצבור יהיו עוסקים עמהם לשם שמים, שזכות אבותם מסייעתם, וצדקתם עומדת לעד, ואתם, מעלה אני עליכם שכר הרבה כאלו עשיתם.

3

Be careful with the government, for they befriend a person only for their own needs. They appear to be friends when it is beneficial to them, but they do not stand by a person at the time of *his* distress.

ג

הווי זהירין ברשות, שאין מקרבין לו לאדם אלא לצרך עצמו, נראין כאוהבין בשעת הנאתו, ואין עומדין לו לאדם בשעת דחקו.

4

He would also say: Make that His will should be your will, so that He should make your will to be as His will. Nullify your will before His will, so that He should nullify the will of others before your will.

Hillel would say: Do not separate yourself from the community. Do not believe in yourself until the day you die. Do not judge your fellow until you have stood in his place. Do not say something that is not readily understood in the belief that it will ultimately be understood [or: Do not say something that ought not to be heard even in the strictest confidence, for ultimately it will be heard]. And do not say "When I free myself of my concerns, I will study," for perhaps you will never free yourself.

ד

הוא היה אומר: עשה רצונו כרצוני, כדי שיעשה רצוני כרצונו, בטל רצוני מפני רצונו כדי שיבטל רצון אחרים מפני רצוני. הלל אומר: אל תפרוש מן הצבור, ואל תאמין בעצמך עד יום מותך, ואל תדין את חברך עד שתגיע למקומו, ואל תאמר דבר שאי אפשר לשמוע נסופו להשמע, ואל תאמר לכשאפנה אנשנה, שמא לא תפנה.

5

He would also say: A boor cannot be sin-fearing, an ignoramus cannot be pious, a bashful one cannot learn, a short-tempered person cannot teach, nor does anyone who does much business grow wise. In a place where there are no men, strive to be a man.

ה

הוא הִיה אֹמֵר: אִין בּוֹר יֵרָא חֲטָא, וְלֹא עִם הָאֲרֵץ חֲסִיד, וְלֹא הִבְיָשָׁן לְמַד, וְלֹא הִקְפִּדוֹן מִלְּמַד, וְלֹא כָל הַמְרָבָה בְּסִחוּרָה מִחֲכִים, וּבְמִקוֹם שְׂאִין אֲנָשִׁים, הִשְׁתַּדֵּל לִהְיוֹת אִישׁ.

6

He also saw a skull floating upon the water. Said he to it: Because you drowned others, you were drowned; and those who drowned you, will themselves be drowned.

ו

אִף הוּא רָאָה גִלְגֻּלֶת אַחַת שְׂצָפָה עַל פְּנֵי הַמַּיִם, אָמַר לָהּ: עַל דְּאַטְפַּת אֲטָפוּךְ, וְסוּף מְטִיפִיךְ יִטּוּפוּן.

7

He would also say: One who increases flesh, increases worms; one who increases possessions, increases worry; one who increases wives, increases witchcraft; one who increases maidservants, increases promiscuity; one who increases man-servants, increases thievery; one who increases Torah, increases life; one who increases study, increases wisdom; one who increases counsel, increases understanding; one who increases charity, increases peace. One who acquires a good name, acquired it for himself; one who acquires the words of Torah, has acquired life in the World to Come.

ז

הוא הִיה אֹמֵר: מְרָבָה בֶּשֶׁר מְרָבָה רְמָה, מְרָבָה נְכֻסִים מְרָבָה דְּאָגָה, מְרָבָה נָשִׁים מְרָבָה כְּשָׁפִים, מְרָבָה שְׂפָחוֹת מְרָבָה זְמָה, מְרָבָה עֲבָדִים מְרָבָה גִּזְלָה. מְרָבָה תוֹרָה מְרָבָה חַיִּים, מְרָבָה יְשִׁיבָה מְרָבָה חֲכָמָה, מְרָבָה עֲצָה מְרָבָה תְּבוּנָה, מְרָבָה צְדָקָה מְרָבָה שְׁלוֹם. קָנָה שֵׁם טוֹב קָנָה לְעֲצָמוֹ, קָנָה לוֹ דְּבָרֵי תוֹרָה קָנָה לוֹ חַיִּי הָעוֹלָם הַבָּא.

8

Rabban Yochanan the son of Zakkai received the tradition from Hillel and Shammai. He would say: If you have learned much Torah, do not take credit for yourself--it is for this that you have been formed.

[ח](#)

רבן יוחנן בן זכאי קבל מהלל ומשמאי. הוא היה אומר: אם למדת תורה הרבה, אל תחזיק טובה לעצמך, כי לכך נוצרת.

[ט](#)

Rabban Yochanan the son of Zakkai had five disciples: Rabbi Eliezer the son of Hurkenus, Rabbi Joshua the son of Chananya, Rabbi Yossei the Kohen, Rabbi Shimon the son of Nethanel, and Rabbi Elazar the son of Arach. He would recount their praises: Rabbi Eliezer the son of Hurkenus is a cemented cistern that loses not a drop; Rabbi Joshua the son of Chananya---fortunate is she who gave birth to him; Rabbi Yossei the Kohen---a *chassid* (pious one); Rabbi Shimon the son of Nethanel fears sin; Rabbi Elazar ben Arach is as an ever-increasing wellspring.

[Rabbi Yochanan] used to say: If all the sages of Israel were to be in one cup of a balance-scale, and Eliezer the son of Hurkenus were in the other, he would outweigh them all. Abba Shaul said in his name: If all the sages of Israel were to be in one cup of a balance-scale, Eliezer the son of Hurkenus included, and Elazar the son of Arach were in the other, he would outweigh them all.

[י](#)

חמשה תלמידים היו לו לרבן יוחנן בן זכאי, ואלו הן: רבי אליעזר בן הורקנוס, ורבי יהושע בן חנניא, ורבי יוסי הכהן, ורבי שמעון בן נתנאל, ורבי אלעזר בן ערף. הוא היה מונה שבתם: רבי אליעזר בן הורקנוס בור סוד שאינו מאבד טפה, רבי יהושע בן חנניא אשרי יולדתו, רבי יוסי הכהן חסיד, רבי שמעון בן נתנאל ירא חטא, ורבי אלעזר בן ערף כמעין המתגבר. הוא היה אומר: אם יהיו כל חכמי ישראל בכף מאזנים, ואליעזר בן הורקנוס בכף שניה, מכריע את כלם. אבא שאול אומר משמו: אם יהיו כל חכמי ישראל בכף מאזנים, ואליעזר בן הורקנוס אף עמהם, ואלעזר בן ערף בכף שניה, מכריע את כלם.

[10](#)

[Rabbi Yochanan] said to them: Go and see which is the best trait for a person to acquire. Said Rabbi Eliezer: A good eye. Said Rabbi Joshua: A good friend. Said Rabbi Yosse: A good neighbor. Said Rabbi Shimon: To see what is born [out of ones actions]. Said Rabbi Elazar: A good heart. Said He to them: I prefer the words of Elazar the son of Arach to yours, for his words include all of yours.

He said to them: Go and see which is the worst trait, the one that a person should most distance himself from. Said Rabbi Eliezer: An evil eye. Said Rabbi Joshua: An evil friend. Said Rabbi Yosse: An evil neighbor. Said Rabbi Shimon: To borrow and not to repay; for one who borrows from man is as one who borrows from the Almighty, as is stated, ``The wicked man borrows and does not repay; but the righteous one is benevolent and gives" ([Psalms 37:21](#)). Said Rabbi Elazar: An evil heart. Said He to them: I prefer the word of Elazar the son of Arach to yours, for his words include all of yours.

They would each say three things:

Rabbi Eliezer would say: The honor of your fellow should be as precious to you as your own, and do not be easy to anger. Repent one day before your death.** Warm yourself by the fire of the sages, but be beware lest you be burned by its embers; for their bite is the bite of a fox, their sting is the sting of a scorpion, their hiss is the hiss a serpent, and all their words are like fiery coals.

!

אמר להם: צאו וראו איזו היא דרך טובה שידבק בה האדם. רבי אליעזר אומר: עין טובה. רבי יהושע אומר: חבר טוב. רבי יוסי אומר: שכן טוב. רבי שמעון אומר: הרואה את הנולד. רבי אלעזר אומר: לב טוב. אמר להם: רואה אני את דברי אלעזר בן ערף מדבריכם, שבכלל דבריו דבריכם. אמר להם: צאו וראו איזו היא דרך רעה שיתרחק ממנה האדם. רבי אליעזר אומר: עין רעה. רבי יהושע אומר: חבר רע. רבי יוסי אומר: שכן רע. רבי שמעון אומר: הלזה ואינו משלם, אחד הלזה מן האדם כלזה מן המקום, שנאמר: לזה רשע ולא ישלם, וצדיק חונן ונותן. רבי אלעזר אומר: לב רע. אמר להם: רואה אני את דברי אלעזר בן ערף מדבריכם, שבכלל דבריו דבריכם. הם אמרו שלשה דברים. רבי אליעזר אומר: יהי כבוד חברי חביב עליך כשלך, ואל תהי נוח

לְכַעֵס. וְשׁוֹב יוֹם אֶחָד לְפָנָי מִיִּתְתֶּךָ. וְהָיוּ מִתְחַמֵּם כְּגִגְד אֹרֶן שֶׁל חֲכָמִים, וְהָיוּ זֹהִיר בְּגַחְלֵתוֹ שֶׁלֹּא תִכְוֶה, שְׁנֵשִׁיכְתָּן נְשִׁיכַת שׁוֹעֵל, וְעִקִּיצְתָּן עִקִּיצַת עֶקְרֵב, וְלִחְיִשְׁתָּן לְחִישַׁת שָׂרָף, וְכָל דְּבָרֵיהֶם כְּגַחְלֵי אֵשׁ.

11

Rabbi Joshua would say: An evil eye, the evil inclination, and the hatred of one's fellows, drive a person from the world.

יא

רַבִּי יְהוֹשֻעַ אֹמֵר: עֵין הָרַע, וְנִצָּר הָרַע, וְשִׁנְאָת הַבְּרִיּוֹת, מוֹצִיאִין אֶת הָאָדָם מִן הָעוֹלָם.

12

Rabbi Yossei would say: The property of your fellow should be as precious to you as your own. Perfect yourself for the study of Torah, for it is not an inheritance to you. And all your deeds should be for the sake of Heaven.

יב

רַבִּי יוֹסֵי אֹמֵר: יְהִי מִמּוֹן חֲבֵרְךָ חָבִיב עֲלֶיךָ כְּשֵׁלְךָ. וְהִתְקַן עֲצֻמְךָ לְלִמּוּד תּוֹרָה, שְׂאִינָה יְרֻשָׁה לְךָ. וְכָל מַעֲשֶׂיךָ יִהְיוּ לְשֵׁם שָׁמַיִם.

13

Rabbi Shimon would say: Be meticulous with the reading of the *Shma* and with prayer. When you pray, do not make your prayers routine, but [an entreaty of] mercy and a supplication before the Almighty, as is stated ``For He is benevolent and merciful, slow to anger and abundant in loving kindness, and relenting of the evil decree" ([Joel 2:13](#)). And do not be wicked in your own eyes.

יג

רַבִּי שִׁמְעוֹן אֹמֵר: הָיוּ זֹהִיר בְּקִרְיַאת שְׁמַע וּבִתְפִּילָה. וְכִשְׂאֵתָה מִתְפַּלֵּל, אַל תַּעַשׂ תְּפִלְתְּךָ קִבֵּעַ, אֲלֵא רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים לְפָנָי הַמְּקוֹם, שְׁנֹאֲמַר: כִּי חֲנוּן וְרַחוּם הוּא, אַךְרָךְ אַפִּים וְרַב חֶסֶד, וְנָחֵם עַל הָרָעָה. וְאַל תְּהִי רָשָׁע בְּפָנָי עֲצֻמְךָ.

14

Rabbi Elazar would say: Be diligent in the study of Torah. Know what to answer a heretic. And know before whom you toil, and who is your employer who will repay you the reward of your labors.

י

רבי אלעזר אומר: הוי שקוד ללמוד תורה. ודע מה שתשיב לאפיקורוס. ודע לפני מי אתה עמל, ומי הוא בעל מלאכתך שישלם לך שכר פעלתך.

15

Rabbi Tarfon would say: The day is short, the work is much, the workers are lazy, the reward is great, and the Master is pressing.

ט

רבי טרפון אומר: היום קצר, והמלאכה מרובה, והפועלים עצלים, והשכר הרבה, ובעל הבית דוחק.

16

He would also say: It is not incumbent upon you to finish the task, but neither are you free to absolve yourself from it. If you have learned much Torah, you will be greatly rewarded, and your employer is trustworthy to pay you the reward of your labors. And know, that the reward of the righteous is in the World to Come.

טז

הוא היה אומר: לא עליך המלאכה לגמור, ולא אתה בן חורין להבטל ממנה, אם למדת תורה הרבה, נותנין לך שכר הרבה, ונאמן הוא בעל מלאכתך שישלם לך שכר פעלתך, ודע שמתן שכרן של צדיקים לעתיד לבא.

* Rabbi Judah HaNassi, compiler of the *Mishnah*, is referred to in the Talmud as "Rabbi."

** "Rabbi Eliezer would say: Repent one day before your death. Asked his disciples: Does a man know on which day he will die? Said he to them: So being the case, he should repent today, for perhaps tomorrow he will die; hence, all his days are passed in a state of repentance. Indeed, so said Solomon in his wisdom ([Ecclesiastes 9:8](#)): 'At all times, your clothes should be white, and oil should not lack from your head'" (Talmud, Shabbat 153a).

